Európai Parlament
2019-2024

Halászati Bizottság

2021/2169(INI)

8.11.2022

VÉLEMÉNYTERVEZET

a közös halászati politikáról szóló rendelet végrehajtásának jelenlegi állásáról és a jövőbeli kilátásokról
(2021/2169(INI))

Halászati Bizottság

Előadó: Gabriel Mato

TARTALOM

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

INDOKOLÁS 9

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a közös halászati politikáról szóló rendelet végrehajtásának jelenlegi állásáról és a jövőbeli kilátásokról
(2021/2169(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ), és különösen annak 3., 4., 5., 11., 38., 39., 43. és 349. cikkére,

– tekintettel a közös halászati politikáról szóló, 2013. december 11-i 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1],

– tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

– tekintettel a Halászati Bizottság jelentésére (A9-0000/2022),

A. mivel tekintettel arra, hogy az Európai Parlament már kifejtette véleményét a közös halászati politika több sajátos jellemzőjével kapcsolatban, helyénvaló, hogy a továbbiakban elsősorban a tengerek biológiai erőforrásainak megőrzésére és a közös halászati politika keretében folytatott halászati gazdálkodásra összpontosítson;

A közös halászati politika általános célkitűzései

1. emlékeztet arra, hogy a közös halászati politikának biztosítania kell, hogy a halászati és az akvakultúra-tevékenységek környezetvédelmi szempontból hosszú távon fenntarthatók legyenek, és hogy kezelésük összhangban legyen a gazdasági, a társadalmi és a foglalkoztatási előnyök elérésére irányuló célkitűzésekkel, valamint hogy hozzájáruljanak az élelmiszerellátás biztosításához;

2. sajnálja, hogy 2014 óta a közös halászati politika végrehajtása elsősorban e politika környezetvédelmi szempontjaira összpontosított, ami a társadalmi-gazdasági és élelmezésbiztonsági megfontolások előfeltétele és azok kárára történik; úgy véli, hogy a halászati ágazatra gyakorolt, ebből eredő negatív hatások a brexit és a Covid19-világjárvány óta súlyosbodtak, és hogy ezek a negatív hatások tovább fokozódnak, és a közelmúltbeli nemzetközi geopolitikai fejlemények miatt fenntarthatatlanná váltak;

3. hangsúlyozza, hogy a tengeri eredetű élelmiszerek szénlábnyoma általában alacsonyabb, mint a szárazföldi élelmiszereké, ami jelzi a tengeri eredetű élelmiszerek stratégiai értékét az európai zöld megállapodással összefüggésben;

4. úgy véli, hogy a közös halászati politika reformjának törekednie kell a célkitűzései közötti egyensúly helyreállítására; ezért támogatja a közös halászati politika társadalmi-

[1] HL L 354., 2013.12.28, 22. o.

gazdasági és élelmezésbiztonsági dimenziójának megerősítését és nemzetközi dimenziójában az egyenlő versenyfeltételek megteremtését;

5. felhívja a Bizottságot, hogy e célból rendszeresen végezzen teljes körű előzetes és utólagos hatásvizsgálatokat, többek között társadalmi-gazdasági elemzéseket is, mielőtt bármilyen stratégiára vagy jogszabályra tesz javaslatot, vagy politikai döntéshozatalra kerül sor;

6. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt a politikai döntéshozatal során a halászat élelmiszer-ellátáshoz való hozzájárulásának fontosságára;

7. hangsúlyozza a halászok stratégiai szerepét az élelmiszer-értékláncban és az élelmezésbiztonságban;

Maximális fenntartható hozam (MFH)

8. úgy véli, hogy a maximális fenntartható hozamnak a halászati gazdálkodás referenciapontjaként való bevezetése hozzájárult a halállományok általános állapotának javításához; úgy véli azonban, hogy a maximális fenntartható hozamra vonatkozó célkitűzést a realitások fényében, valamint a Szerződésben és az Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezet (FAO) magatartási kódexében foglalt társadalmi-gazdasági, arányossági és élelmezésbiztonsági dimenziók figyelembevételével kell megvalósítani;

9. e tekintetben emlékeztet arra, hogy a maximális fenntartható hozam tekintetében „2020-ig valamennyi állományra” vonatkozóan megvalósítandó cél már módosult a regionális többéves tervekről 2013 után elfogadott rendeletekben;

10. ezért úgy véli, hogy az 1380/2013/EU rendeletben (a közös halászati politikáról szóló alaprendeletben) szereplő, maximális fenntartható hozamra vonatkozó célkitűzést ennek megfelelően ki kell igazítani;

Kirakodási kötelezettség és a nem szándékos fogások csökkentése

11. megismétli a kirakodási kötelezettségről szóló, 2021. május 18-i állásfoglalásában[2] kifejtett nézeteit; emlékeztet arra, hogy a halászati gazdálkodásban alapvető paradigmaváltásként bevezetett kirakodási kötelezettséget nem hajtják végre megfelelően; ismételten hangsúlyozza, hogy a kirakodási kötelezettség nem önmagában vett cél, hanem a nem szándékos fogások minimalizálásának eszköze, és hogy értékelni kell e kötelezettség társadalmi-gazdasági hatását;

12. úgy véli továbbá, hogy:

– a jelenlegi kirakodási kötelezettséget rugalmasan kell alkalmazni, figyelembe véve az egyes halászatok sajátosságait;

– a kirakodási kötelezettség hatályát felül kell vizsgálni a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajokkal és az összetett eltérésekkel kapcsolatos problémák korlátozása

[2] HL C 15., 2022.1.12., 9. o.

érdekében;

– a kirakodási kötelezettséget vonzóbbá kell tenni, különösen ösztönzők révén, a piaci szereplők felelősségvállalása és ezáltal a szabályoknak való megfelelés javítása érdekében;

13. kitart amellett, hogy a nem szándékos fogások minimalizálásának célját elsősorban technikai intézkedések alkalmazásával kell elérni, és azt a fogások jobb dokumentálásával kell támogatni; felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a társjogalkotóknak a kirakodási kötelezettségen kívüli egyéb alternatívákra;

Állományvédelmi intézkedések

Halászati lehetőségek

14. emlékeztet arra, hogy a teljes kifogható mennyiségek (TAC) és a kvóták jelentik a halászati mortalitás kezelésének legközvetlenebb módját, de az egyetlen állományra vonatkozó teljes kifogható mennyiségek (a blokkoló hatás miatt) problematikusak lehetnek a vegyes halászatokban;

15. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy csak a fő célállományokra vonatkozóan állapítsanak meg teljes kifogható mennyiségeket;

16. hangsúlyozza, hogy a négy évtizeddel ezelőtt létrehozott viszonylagos stabilitást széles körben elfogadják mint a halállományok országok közötti megosztásának hosszú távú kiszámíthatóságát és folytonosságát biztosító alapvető eszközt; hangsúlyozza azonban, hogy a nemzeti kvótakiosztás és a tagállamok halászflottáinak tényleges érdekei közötti különbség idővel jelentősen nőtt, és a brexit tovább súlyosbította azt; hangsúlyozza továbbá, hogy az éghajlatváltozás jelentős hatással van a halállományok eloszlására;

17. ezért úgy véli, hogy ki kell igazítani a jelenlegi viszonylagos stabilitást, ugyanakkor meg kell őrizni ezen alapelv alapvető tételeit; e célból felhívja a Bizottságot, hogy készítsen átfogó értékelést a jelenlegi viszonylagos stabilitásról és a lehetséges kiigazítási tervekről;

Flottairányítás

18. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a strukturális politika kiigazítására a halászati ágazat szén-dioxid-mentesítésének elősegítése, valamint a biztonsági és munkakörülmények javítása érdekében, különösen a rendelkezésre álló bruttó tonnatartalomnak a nemzeti kapacitás felső határain belül történő teljes körű kihasználásával, valamint a „szociális és biztonsági” vonatkozású tonnatartalomnak a halászati kapacitás kiszámításából való kizárásával;

Regionális többéves tervek

19. elismeri a többéves terveknek mint a regionális halászati gazdálkodás fő kereteinek alapvető szerepét;

20. felhívja a Bizottságot, hogy javasoljon nagyobb rugalmasságot ezekben a tervekben, hogy azok figyelembe vegyék a társadalmi-gazdasági megfontolásokat és a változó feltételeket;

21. hangsúlyozza, hogy javítani kell az ökoszisztéma-alapú megközelítés regionális szintű végrehajtását, és hogy következetes halászati gazdálkodási intézkedésekre van szükség a régiókon túlnyúló, több többéves terv hatálya alá tartozó állományok tekintetében;

Irányítás

A Bizottságon belüli szervezet

22. határozottan javasolja, hogy tekintettel a halászat mint egészséges és jó minőségű élelmiszerforrás stratégiai jelentőségére, ezt a politikát érdemeinek megfelelően ismerjék el a Bizottságon belül, és hogy a Bizottság illetékes szervezeti egységei rendelkezzenek megfelelő számú halászati szakértővel;

Regionalizáció és az érdekeltek bevonása

23. ösztönzi a tagállamokat, hogy a közös halászati politikáról szóló alaprendelet 18. cikkével összhangban széles körben használják a regionális együttműködés eszközét;

24. hangsúlyozza a tanácsadó testületek alapvető szerepét az érdekelt felekkel folytatott konzultációkban;

25. támogatja a tanácsadó testületek jelenlegi összetételét, amelyekben más érdekcsoportokhoz képest a társadalmi-gazdasági szereplők vannak többségben;

26. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a tanácsadó testületeket bevonják az Európai Parlament munkájába;

27. sajnálja, hogy nem megfelelő a nyomon követés, és nem átlátható, hogy a tanácsadó testület tanácsait hogyan veszik figyelembe a döntéshozatal során; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy rendszeresen és aktívan vegyenek részt a tanácsadó testület ülésein, és adjanak jobb tájékoztatást tanácsaik értékéről;

28. úgy véli, hogy az alulról felfelé építkező megközelítés előmozdítása érdekében közös irányítást kell kialakítani a tanácsadó testületekkel;

Tudományos ismereteken és hatásvizsgálatokon alapuló döntések

29. felhívja a Bizottságot, hogy valamennyi politikai és jogalkotási kezdeményezését (beleértve a halászati korlátozásokat megállapító végrehajtási jogi aktusokat) alapozza tudományos, műszaki és gazdasági tanácsokra (beleértve a halászok tapasztalatait) és előzetes hatásvizsgálatokra;

30. úgy véli, hogy a tudósok és az érdekelt felek közötti szorosabb együttműködés előmozdítása érdekében a tanácsadó testületek számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy hozzájáruljanak a Bizottság kérésére a Nemzetközi Tengerkutatási Tanács (ICES)

és a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) által adott szakvéleményekhez;

31. felhívja a Bizottságot, hogy rendszeresen tájékoztassa az Európai Parlamentet ezekről a kérésekről;

A halászat bevonása a tágabb politikai kontextusba

32. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy a halászat és az akvakultúra más ágazatokhoz képest méltányos helyet kapjon a szakpolitikák kialakításában és a területrendezésben;

33. emlékeztet arra, hogy a környezetvédelmi követelményeket be kell építeni a közös halászati politikába a fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében, az EUMSZ-szel összhangban;

34. hangsúlyozza, hogy a halászati és a környezetvédelmi politikát össze kell hangolni, de a környezetvédelmi célok nem élvezhetnek elsőbbséget a közös halászati politika céljaival szemben;

A közös halászati politika külső dimenziója

35. felhívja a Bizottságot, hogy mozdítsa elő a közös halászati politikát mint az óceánpolitikai irányítás szakpolitikai modelljét, és védje meg az uniós halászati ágazat érdekeit a regionális halászati gazdálkodási szervezetekben és a fenntartható halászati partnerségi megállapodásokban, és általánosabban a nemzetközi fórumokon;

36. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a közös halászati politika céljait teljes mértékben vonják be az EU álláspontjába valamennyi nemzetközi környezetvédelmi fórumon, például a Biológiai Sokféleség Egyezményben (CBD) vagy a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezményben (CITES), ahol a tengerek biológiai erőforrásaival kapcsolatos kérdéseket vitatnak meg;

37. úgy véli, hogy az importált tengeri eredetű élelmiszerekre az EU-ban alkalmazottakhoz hasonló, magas szintű környezetvédelmi és szociális normáknak kell vonatkozniuk;

Legkülső régiók

38. úgy véli, hogy a közös halászati politika nem elégíti ki a legkülső régiók sajátos szükségleteit;

39. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy, a távoli fekvéssel és szigetjelleggel összefüggő támogatási programra (POSEI) a halászat és az akvakultúra tekintetében, a mezőgazdaságéhoz hasonlóan;

40. hangsúlyozza, hogy a kisüzemi flották megújításának uniós és nemzeti támogatása létfontosságú e régiók számára; felhívja különösen a Bizottságot, hogy a halászati kapacitás és a halászati lehetőségek közötti egyensúly elemzésére vonatkozó iránymutatásait (COM(2014)0545) igazítsa a legkülső régiók sajátosságaihoz;

41. kitart amellett, hogy támogatni kell a szelektív halászati módszereket, például a kisüzemi flották által a legkülső régiókban használt, halcsoportosulást előidéző lehorgonyzott eszközöket;

42. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a legkülső régiók kizárólagos gazdasági övezeteivel kapcsolatos tudományos ismeretek bővítéséhez szükséges forrásokat;

Éghajlatváltozás

43. hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás kulcsfontosságú a közös halászati politikában az éghajlatváltozás jelentette kihívás kezeléséhez;

44. hangsúlyozza, hogy ellenállóbb ökoszisztémákra és reziliensebb halászati gazdasági ágazatokra van szükség;

45. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék az éghajlatváltozással kapcsolatos halászati tudomány emberi és pénzügyi erőforrásait;

46. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki eszközöket és finanszírozási lehetőségeket az éghajlatváltozás által érintett ágazatok számára;

°

° °

47. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

INDOKOLÁS

2009-ben a Bizottság zöld könyvet tett közzé, amelyben felvázolta, hogy a közös halászati politikának (KHP) a jövőben milyennek kell lennie. Ezzel megnyílt a vita a reformról, amelyet 2013-ban fogadtak el.

A jelenlegi Bizottságnak 2022. december 31-ig jelentést kell benyújtania az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz a közös halászati politika működéséről. 2022-ig értékelnie kell a közös halászati politikát annak meghatározása érdekében, hogy miként lehet kezelni a jelenlegi politika által nem kellőképpen kezelt kérdéseket, például a szociális dimenziót, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást és a tiszta óceánokat, és át kell gondolnia a politika jövőbeli átalakítását.

E jelentéstervezet célja, hogy politikai iránymutatást nyújtson a közös halászati politika minden jövőbeli felülvizsgálatához. Ha nem is ad meg minden választ, kérdéseket vet fel a jelenlegi KHP végrehajtásával kapcsolatban, azzal kapcsolatban, hogy a KHP jelenlegi célkitűzései és eszközei továbbra is relevánsak-e a jelenlegi és jövőbeli kihívások kezelése szempontjából, valamint hogy bizonyos szempontokat meg kell-e reformálni, felül kell-e vizsgálni, ki kell-e igazítani vagy javítani kell-e.

A Bizottság mindig is egészséges kritikával illette a szakpolitikát, és ez volt a szakpolitikai változás fő motorja. A Bizottságnak szükség esetén továbbra is elő kell mozdítania a szakpolitika javítását.

A jelentés terjedelmével kapcsolatos korlátok miatt nem lehetett a közös halászati politikának az 1380/2013/EU alaprendelet hatálya alá tartozó minden egyes szempontjával foglalkozni. Választani kellett.

A jelentés ezért elsősorban a halállományok védelmére és a halászati gazdálkodásra összpontosít, az elmúlt néhány évben már elfogadott olyan konkrét jelentésekre is építve, mint a maximális fenntartható hozamról, a kirakodási kötelezettségről, a közös halászati politika 17. cikkének végrehajtásáról szóló vagy „A jövő nemzedék halászai” című jelentés. Technikai intézkedéseket azonban nem dolgoz ki a politika közelmúltban elfogadott új jogszabályi keretére való tekintettel.

A jelentés nem terjed ki az akvakultúrára (amelyről az Európai Parlament éppen külön állásfoglalást adott ki), sem a halászati és akvakultúra-termékek forgalmazására és feldolgozására (amelyek az alaprendelettel párhuzamosan elfogadott külön rendelet hatálya alá tartoznak). Nem foglalkozik más kulcsfontosságú dimenziókkal, például a közös halászati politika strukturális pillérével (az ETHA-rendelet alapján), az ellenőrzéssel (jelenleg intézményközi tárgyalások zajlanak róla), sem a brexitnek az Atlanti-óceán északkeleti részén folytatott uniós halászatra gyakorolt hatásával (amellyel szintén foglalkozott egy közelmúltbeli állásfoglalás).

Az előadó álláspontja

Anélkül, hogy felülvizsgálandó konkrét intézkedéseket tartalmazna, a jövőbeli közös halászati

politikának paradigmaváltásra van szüksége, a merev és irreális célokról pragmatikus és megvalósítható célokra váltva.

Az elmúlt évtized (2010–2020) során gyökeres változást figyeltünk meg a halászati gazdálkodásra vonatkozó világosan meghatározott célok teljes hiányától a 2013-ban (a KHP legutóbbi reformjának évében) elhamarkodottan, annak tudatában kitűzött merev „politikai” célok felé, hogy akkoriban senki sem ismerte a hatásokra és a gyakorlati végrehajtásra vonatkozó kérdésekre az összes választ, és a tapasztalatok alapján kell megvizsgálni, hogy e célok képesek-e eredményeket felmutatni vagy sem. A probléma az, hogy nemcsak a 2013-ban elfogadott célokat nem érik el a kitűzött határidőkön belül még mára sem, hanem hogy felismerjük, hogy néhányat közülük lehetetlen elérni, másokat pedig rendkívül nehéz átültetni a gyakorlatba.

A tudósok felismerik, hogy gyakorlatilag lehetetlen egy tengeri ökoszisztémában az összes halállományt a maximális fenntartható hozamon (MFH) kiaknázni, amely célt 2020-ra tűztük ki. Az összes állomány nem halászható egyidejűleg a maximális fenntartható hozam szintjén, különösen olyan halászatokban, ahol különböző fajokat fognak. Emellett az a cél, hogy 2019-ig valamennyi fogást ki kell rakodni, miközben egyszerű koncepciót fogalmaz meg, ma is hatalmas nehézségeket okoz. A maximális fenntartható hozam koncepcióját a realitások fényében, valamint a társadalmi-gazdasági, az arányossági és az élelmezésbiztonsági dimenziók figyelembevételével kell végrehajtani.

Ennek eredményeként a halászok bizalmatlanok a politikusokkal szemben, mivel az elfogadott intézkedések nem megfelelőek és nem rendelkeznek szilárd tudományos alapokkal, a társadalom is bizalmatlan, amely úgy véli, hogy az EU nem teljesítette a megállapodásokat, de fel is van háborodva a halászok miatt, mert úgy véli, hogy ők sem tartják be a jogszabályokat.

Az EU hitelessége megkérdőjeleződik. Reális és megvalósítható célokra van szükség. A halászokat is be kell vonni ezek meghatározásába. A jövőbeli közös halászati politika keretében helyre kell állítani és népszerűsíteni kell a halászok – különösen az uniós halászok – nemes és nehéz, a fogyasztók számára egészséges, jó minőségű és fenntartható élelmiszereket biztosító szakmájának imázsát.

A közös halászati politika jelenlegi célkitűzései túlságosan a környezetvédelmi megfontolásokra összpontosítanak. Bár senki sem kételkedik abban, hogy az egészséges halállományok és a biológiai sokféleség védelme elengedhetetlen feltétele a gazdaságilag életképes halászati ágazatnak, nem szabad szem elől téveszteni azt a tényt, hogy a közös halászati politika célja nem csupán az, hogy bőségesebb vagy kevésbé túlhalászott halászati erőforrások álljanak rendelkezésre, hanem – vagy elsősorban – a tengeri eredetű élelmiszerek maximális fenntartható termelési szintjének elérése is az élelmezésbiztonság, valamint a halászok és a part menti közösségek számára pozitív társadalmi és gazdasági megtérülés biztosítása érdekében. Ezért a halászati és a környezetvédelmi politikát össze kell hangolni, de a környezetvédelmi célok nem élvezhetnek elsőbbséget a KHP céljaival szemben.

A jó kormányzás, a korai konzultáció és az érdekelt feleknek a döntéshozatalba való hatékony bevonása a sikeres szakpolitika alapvető elemei.

Ebben az összefüggésben az uniós flották és az akvakultúra-termelők versenyképessége szempontjából alapvető fontosságú, hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítsunk számukra

egyes olyan, alacsony szociális és környezetvédelmi normáknak megfelelő külföldi flottákkal, amelyek az uniós gazdasági szereplőkkel azonos övezetekben halásznak és termékeiket az uniós piacon forgalmazzák.

Ezzel párhuzamosan biztosítanunk kell, hogy az EU az óceánpolitikai irányítással kapcsolatos fellépése keretében globális szinten védje halászati ágazatainak érdekeit. Az uniós fenntarthatósági modell védelme és előmozdítása tökéletesen összeegyeztethető az uniós ágazatok érdekeinek védelmével, és együtt kell járnia azzal.

Az uniós halászati és akvakultúra-ágazatok és a teljes tengeriélelmiszer-értéklánc stratégiai szereplők, mivel társadalmi szerepük van abban, hogy jó minőségű, egészséges élelmiszereket biztosítsanak a fogyasztók számára. Biztosítanunk kell számukra azt a helyet, amelyet megérdemelnek, és általánosabban kiemelt helyen kell szerepelniük az EU politikai napirendjén.

Végezetül a legkülső régiók sajátos korlátokkal és sajátos szükségletekkel rendelkeznek az EUMSZ 349. cikkében meghatározottak szerint. A KHP-nak figyelembe kell vennie sajátos jellemzőiket és szükségleteiket, és igazodnia kell ezekhez.